

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

מבחן לסיום אולפן א'

חלק א' – הבנת הנקרא

(סדרה 99 – גרסה ב')
ינואר 2009

משך הזמן לחלק א' : שעה ורבע

אין להשתמש בחומרי עזר

פרטים אישיים:

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____

מספר זהות

--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם האולפן: _____ שם המורה: _____

מקום האולפן (שם העיר, הקיבוץ וכו'): _____

בהצלחה!

הציון: _____

כל הזכויות שמורות

ירושלים – תשס"ט

קטע ב': (10 נק' בסה"כ)

בול הדואר הראשון

היום כולם משתמשים בבול כדי לשלוח מכתב, אבל לא תמיד זה היה כך. בול הדואר הראשון בעולם יצא בבריטניה (באנגליה) בשנת 1840. עד אז, מי שקיבל מכתב, היה צריך לשלם עבורו בין 4 ל-6 פני, לפי המרחק. מקבל המכתב יכול היה להחליט אם הוא רוצה לשלם ולקבל את דבר הדואר. לא תמיד אנשים שקיבלו מכתב היו מוכנים לשלם עבורו.

האיש שהמציא את הבול הוא סר רולנד היל. רולנד היל היה המנהל הכללי של הדואר בבריטניה. הוא פרסם מאמר בשם 'רפורמה במשרד הדואר'. במאמר הוא הציע שיטה חדשה לשליחת מכתבים: מי ששולח מכתב משלם מראש לבית הדואר ומקבל בול, שהוא קבלה על התשלום. רולנד היל חשב, שתשלום קבוע ונמוך, פני אחד, יגרום לאנשים רבים לשלוח מכתבים. אולם, מנהלי בתי הדואר התנגדו להצעה. הם לא רצו להפסיד כסף, כי עד אז הם קיבלו תשלום גבוה מאוד עבור שליחת מכתבים. בסופו של דבר, רוב האנשים בבריטניה היו בעד ההצעה של רולנד היל, והבול הראשון בעולם הופיע. שמו היה 'הפני השחור'. על הבול הייתה תמונה של המלכה ויקטוריה.

הבולים גרמו לשינוי גדול במערכת הדואר העולמית וסר רולנד היל נחשב ל"אבי הדואר המודרני". ברזיל הייתה המדינה השנייה שהשתמשה בבולים. במשך הזמן, הבולים התקבלו בכל העולם. אז גם התחיל התחביב (הופי) הפופולארי בעולם – איסוף בולים.

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. "בול הדואר הראשון בעולם"
*מי המציא אותו? _____ *איפה? _____ *מתי? _____
*מה היה השם של הבול? _____

2. א. עד שנת 1840 בבריטניה:
מי שילם בעד המכתב? _____
מה היה המחיר? _____
ב. אחרי שנת 1840:
מי שילם בעד המכתב? _____
מה היה המחיר? _____

3. א. מי התנגד לרעיון של רולנד היל? _____
ב. מדוע? _____

קטע ג': (10 נק' בסה"כ)

ים המלח – אתר מרפא מיוחד

ים המלח הוא אגם סגור ומלוח ממזרח למדבר יהודה – בין ישראל לירדן. הוא נמצא במקום הנמוך ביותר בעולם. זהו אחד ממקומות המרפא החשובים בעולם. מכל העולם מגיעים חולים לים המלח כדי להתרפא. הטיפולים באתרי המרפא בים המלח כוללים: רחצה במים מינרליים, פיזיותרפיה ועוד. באירופה יש הרבה אתרי מרפא טובים, אבל ים המלח הוא, כנראה, הטוב מכולם. זאת, הודות למים המיוחדים והודות לאקלים ולמיקום המיוחד, 400 מטר מתחת לגובה פני הים. איכות מי ים המלח היא מהגבוהות ביותר בעולם. בשל האחוז הגבוה של המינרלים במים, הרחצה בהם עוזרת לריפוי מחלות עור.

הטמפרטורות הגבוהות באזור גורמות להתאדות של מי הים. מעל הים יש רוב הזמן 'עננה' של אדים, שעוצרת את קרני השמש המזיקות, ולכן, קרני השמש באזור ים המלח אינן פוגעות בעור הגוף. הלחץ הברומטרי שם הוא הגבוה ביותר בעולם, וידוע כי לחץ ברומטרי גבוה ומזג אוויר חם, מרגיעים כאבים. בגלל המיקום הנמוך של ים המלח, האוויר באזור עשיר בחמצן (O_2), ולכן חולים שסובלים ממחלות נשימה מרגישים שם טוב, ויכולים לבצע פעולות הדורשות מאמץ. בנוסף לכך, אזור ים המלח מפורסם בבוץ שחור, שבו משתמשים בעיקר להקלת כאבים, לטיפול במחלות עור ולטיפולים קוסמטיים.

הרופאים מציינים, כי הטיפולים השונים הניתנים בים המלח אינם מרפאים את המחלות, אלא מביאים להקלה או להפסקה זמנית של המחלות. היתרון העיקרי שלהם שהם לא מכאיבים, ואינם גורמים לתופעות לוואי.

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. מהו המיקום המדויק של ים המלח? _____ (2 נק')

2. ים המלח הוא אתר מרפא מיוחד הודות למים, לאקלים ולמיקום המיוחד. הסבר. (6 נק')

א.

ב.

ג.

3. הטיפולים בים המלח אינם מרפאים מחלות. מדוע, בכל זאת אנשים באים כדי להתרפא? (2 נק')

איזה רעש !!!

קטע ד': (10 נק' בסה"כ)

נזקי רעש

אחד מכל עשרה בני אדם ברחבי העולם סובל מבעיית שמיעה. בישראל, על פי הערכה, סובלים כ-700 אלף איש מליקוי שמיעה כלשהו מסיבות שונות, כגון: הזדקנות, שימוש בתרופות הפוגעות במערכת השמיעה, סיבות תורשתיות, מחלות מסוימות וחשיפה לרעש.

חשיפה לרעש בעוצמות גבוהות ולפרקי זמן ארוכים עלולה לגרום נזק בלתי הפיך למערכת השמיעה. הירידה בשמיעה היא תהליך ארוך מאוד והדרגתי. לפיכך, אנשים הנחשפים לרעש באופן מתמיד וברמות מזיקות עלולים לטעות ולחשוב כי לא נגרם להם כל נזק. השלבים הראשונים בירידה בשמיעה מאופיינים בעיקר בפגיעה ביכולת להבין ולשמוע דיבור וצלילים מסוימים. כלומר, האדם שומע באופן תקין לכאורה, אך קשה לו להבחין בין צלילים דומים: הוא עלול למשל, לא לזהות את ההבדל בין המילים 'שער' ל'צער' או בין 'שישים ותשע' ל'תשעים ושבע'. כמו כן עלולה להיות לו בעיה להבין דיבור במקומות בהם נשמעים קולות רבים, או כאשר כמה אנשים מדברים יחד מכמה כיוונים.

ירידה בשמיעה מאפיינת אנשים המאזינים באופן קבוע לנגיני MP3 ולמכשירי שמע אחרים, מכיוון שלעיתים קרובות, העוצמה שבה הם מאזינים למכשירים אלה היא ברמות מזיקות. ירידת שמיעה כזאת מאפיינת גם עובדים המועסקים במקומות שבהם אין מודעות לנזקי הרעש, כגון תקליטנים ומלצרים באולמות אירועים, עובדים במפעלים, ואפילו נגני תזמורות גדולות. כדאי שאנשים העובדים במקומות שבהם החשיפה לרעש גדולה ייבדקו מפעם לפעם אצל רופא אף אוזן וגרון, ויבצעו בדיקת שמיעה תקופתית כדי לוודא שהם אינם סובלים מירידה בשמיעה.

אי אפשר לתקן את הנזק שנגרם למערכת העצבים של השמיעה באמצעים רפואיים - ניתוחים או תרופות. הפתרון היחיד בדרך-כלל במקרים אלה הוא הרכבת מכשירי שמיעה.

התמודדות עם בעיית שמיעה היא תהליך מורכב: לעיתים קרובות האדם הסובל מהבעיה מכחיש ומדחיק אותה ואף מסרב למצוא פתרון. התוצאות עלולות להיות כבדות: לקות שמיעה שאינה מטופלת עלולה להוביל למצב רוח קשה, רגזנות, הימנעות מפעילויות חברתיות ותרבותיות, ועלולה במקרים מסוימים לגרום לדיכאון ולהסתגרות. אדם הסובל מירידה בשמיעה מפעיל מאמצים גדולים כדי להבין את הנאמר. מאמצים אלה מעייפים מאוד.

בסקר שנערך לאחרונה בישראל התגלה, כי חלק ניכר מהישראלים סובל מקשיי שמיעה בסיטואציות יומיומיות. במהלך הסקר נשאלו המשתתפים אם קורה שהם שואלים "מה?" או "מה זה?" במהלך שיחות טלפון. מתשובותיהם של המשתתפים עלה כי כ-61% מהנשאלים ענו כי הדבר קורה להם מדי פעם, כ-7% ציינו כי הדבר קורה להם תמיד. בסקר השתתפו כ-500 אנשים מגיל 18 ומעלה.

מה ניתן לעשות? – ראשית להפחית ולמַתן את עוצמת הרעש ואת זמן החשיפה לרעש. מומלץ לארגן את סביבת העבודה כך שתפחית את עוצמת הרעש: להתקין תקרה וקירות אקוסטיים, להשתמש בשטיחים, בחומרים 'בולעי רעש' ולתלות תמונות על הקירות. במקרים מסוימים רצוי להרכיב אוזניות או אטמי אוזניים. כל אלה עשויים לצמצם את הנזק לשמיעה.

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. בשורות 5 – 6 כתוב: **"אנשים... עלולים לטעות ולחשוב כי לא נגרם להם כל נזק"** (2 נק')
א. מדוע אנשים אלה חושבים שלא נגרם להם נזק?

ב. מה מאפיין התחלה של ירידה בשמיעה?

2. א. למי מומלץ לבצע בדיקת שמיעה תקופתית (פרטו)? (2 נק')

ב. מדוע? (2 נק')

3. בשורה 20 כתוב: **"התוצאות עלולות להיות כבדות"** (2 נק')

א. התוצאות של מה? _____

ב. מהן התוצאות? _____

4. איך אפשר להפחית את הנזק הנגרם לשמיעה? (2 נק')

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

מבחן לסיום אולפן א'

חלק ב' – לשון וכתובה
(סדרה 99 – גרסה ב')
ינואר 2009

משך הזמן לחלק ב': שעה ורבע
אין להשתמש בחומרי עזר

פרטים אישיים:

שם משפחה: _____

שם פרטי: _____

מס' ת.ז.: _____

בהצלחה!

כל הזכויות שמורות

ירושלים – תשס"ט

גרסה ב'

חלק 2: לשון (40 נקודות בסה"כ)

סעיף ב': (15 נקודות בסה"כ)

1. בעיתון-הערב הייתה ידיעה על עיר קטנה בדרום. (4 נק')

כתבו ברבים: _____ היו ידיעות על _____ בדרום.

2. אנחנו משנים את התוכנית שלנו, כי בחוץ יורד גשם. (4 נק')

כתבו בעבר: _____

3. נסענו לחופשה בים המלח ויוסי נשאר בבית. (4 נק')

כתבו בעתיד: _____

4. השלימו את המשפט מתוך רשימת המילים למטה. (3 נק')

בבדיקה שערכו _____ שנה בבתי הספר התברר, שלא רק מבוגרים סובלים מעודף משקל, _____ גם ילדים. במשרד החינוך החליטו שאחות בית הספר תטפל _____.

אלא, לפני, אותם, למרות, בהם, אך

סעיף ג': (15 נקודות בסה"כ)

5. תושבי העיר הוותיקים יקבלו הנחות רציניות בתשלומי מיסים לעירייה. (4 נק')

כתבו ביחיד: _____ יקבל _____ בתשלומי מיסים.

6. סביל (פסיבי): בשבוע שעבר אחי הוזמן לטקס הסיום של קורס בצה"ל. הבן שלו נבחר על ידי

המפקדים לחייל מצטיין. (4 נק')

כתבו בפעיל (אקטיבי): בשבוע שעבר _____ אחי לטקס הסיום

של קורס בצה"ל. המפקדים של הבן שלו _____ לחייל מצטיין.

7. אילו היית קונה דירה בירושלים, היינו נפגשים לעיתים קרובות. (4 נק')

אם

8. השלימו את המשפט מתוך רשימת המילים למטה. (3 נק')

החברים של אלכס ומרינה עזרו להם בחודשים הראשונים אחרי העלייה. _____ העזרה
הם הסתדרו בארץ. _____ אלכס ומרינה כבר הודו לחברים אבל עכשיו הם רוצים
לערוך מסיבה _____.

בזכות, לכבודם, בגלל, אותם, אמנם, לעומת זאת

סעיף ד': (10 נקודות בסה"כ)

9) הרחיבו את המשפט. (4 נק')

השתמשו בשתיים מתוך ארבע מילות הקישור והחיבור.

כדור הארץ מתחמם...

למרות זאת, לפיכך, עקב, אולם

א.

ב.

10) סביל (פסיבי): החשוד ברצח נחקר במשך חודשים על-ידי חוקרי המשטרה. לאחרונה הודיעה

המשטרה, כי התיק ייסגר מחוסר הוכחות, והחשוד ישוחרר מחר. (6 נק')

פעיל (אקטיבי):

חלק 3: כתיבה (30 נק' בסה"כ)

הייתם צריכים לצאת מוקדם מהבית, והשארתם פתק.

כתבו פתק (לבעל/לאישה/לבן/לחבר) והסבירו למה יצאתם מוקדם. (10 נק')

_____ / _____ / _____

_____ , _____
